

DE NIEUWE LANDEN VAN DE KEIZER

Een filosofisch toneelsprookje in drie scènes

door

CEES BAVIUS

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V. – 2000 Antwerpen

Tel: 03 366 44 00

E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE NIEUWE LANDEN VAN DE KEIZER** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **CEES BAVIUS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2022/0220/051
ISBN 9789038516714

Copyright: © 2022 Toneelfonds J. Janssens bv

Internet: www.toneelfonds.be
E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij **TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen**

Telefoon 03 366 44 00

Website: www.toneelfonds.be

Email: rechten@toneelfonds.be

IBAN: BE37 3631 4081 3728 BIC: BBRUBEBB

Geen enkele andere instantie dan TONEELFONDS JANSSENS heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

Aankoop van minimaal 12 tekstboekjes bij de uitgever.

Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be.

Zie ook de brief, welke u bij aankoop van de scripts heeft ontvangen (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of informeer ons via de mail/per post. Bij vragen kunt u bij ons informeren. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens. Eventueel extra voorstellingen dienen uiterlijk 1 dag voor de dag van de opvoering te worden aangegeven.

U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Aanvraag vergunning tot HER-opvoering(en):

1. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be of via de mail/per post met uw gegevens naar Toneelfonds Janssens. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens

2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten, Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl. Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONAGES

(12 spelers + figuratie)

DE SCHRIJVER

DE KEIZER:

DE LINNENJUFFROUW:

DE RAADSHEER:

HET MEISJE:

DE KEIZERIN-MOEDER:

DE HOFDAME:

RAADSHEER G:

RAADSHEER H:

MERYEM:

HOFKOK:

MOEDER:

Hovelingen

Hofdames

Narren

2 Wachters

Straatzanger

Strijkorkest

Jongerenkwartet

Portretschilders

Koks

De keizer, de keizerin-moeder, de raadsheren, de hovelingen, de hofdames, de wachters, de narren, de portretschilders, de koks en het strijkorkest zijn gekleed in zwierige (prachtige) kostuums. De schrijver, het meisje, haar moeder, Meryem en het Jongerenkwartet zijn modern gekleed. In de hal van de speellocatie zit een straatzanger, met gitaar en geldbakje. Hij zingt steeds het lied ' The times they are a-changin' van Bob Dylan. Het Strijkorkest en het Jongerenkwartet spelen steeds een klassieke bewerking van dit lied.

Eerste scène

De Paleiszaal

(Op het podium staat een grote klok, die de juiste tijd aangeeft en de troon van de keizer. De schrijver zit aan zijn hoge bureau, aan de zijkant van het publiek, hij schrijft in zijn boeken. Het strijkorkest dommelt, met hun instrumenten in de aanslag, steeds weg. De hovelingen lopen heel zachtjes op sokken of staan stil. Bij elke geluid schrikken ze, bewegen niet, leggen hun vinger op de mond, manen elkaar tot stilte, luisteren en als ze niets horen, lopen ze heel voorzichtig verder, om dan weer bij elk geluid stil te staan en elkaar tot stilte te manen.)

SCHRIJVER: Welkom dames en heren. Fijn dat u er allemaal bent. Ik ben de schrijver. Als u mij vraagt, wat voor een schrijver ben jij dan wel? Heb ik een vraag aan u. Als ik u vraag wat voor een verhaal is Hans en Grietje? Of Assepoester? Repelsteeltje? Wat zegt u dan? dat zijn? Juist ja, dat zijn sprookjes. Een sprookje, dames en heren, is een mondeling overgeleverd volksverhaal, dat gebruik maakt van magie en fantasie. Het begint vaak met de woorden? Precies. 'Er was eens'. Maar, dames en heren, wat is nou het leuke aan een sprookje? Alles is mogelijk. In een sprookje is alles mogelijk. Mensen kunnen vliegen, bomen kunnen praten en vuur verandert in water. En de tijd? Als het moet, staat de tijd stil.

(Wijst op de klok.)

Ziet u de klok?

(Klapt in zijn handen en de klok staat stil.)

Zo simpel kan het zijn. Ach weet u, wat is tijd? Waarom maken wij ons zo druk over de tijd? 'Wij mogen geen tijd verloren laten gaan!'. Ja, logisch toch? Verloren tijd is nog nooit teruggevonden. Heeft u er weleens naar gezocht? De hele dag gezocht naar uw verloren tijd? De tijd bestaat alleen maar, omdat anders alles tegelijk zou gebeuren. En misschien is het een schrale troost voor u allen: ook uw tijd zal eenmaal die goede oude tijd heten. Maar dit terzijde. Terug naar het sprookje.

Een sprookje is dus een verhaal met personen en gebeurtenissen die in het echt niet bestaan. Daarom houd ik van sprookjes. Wat is er heerlijker dan weg te dromen en de fantasie te laten stromen? Kijken we niet allemaal jaloers naar onze kinderen, die de toekomst nog durven te dromen? Misschien is dat de tragiek van de ouderdom: de dromen niet geleefd en onderweg de fantasie verloren. Daarom schrijf ik sprookjes, dames en heren, om mijn verloren dromen te kunnen blijven fantaseren.

Mijn hoofdpersonage is de keizer. Hij heeft geen naam. Hij is de keizer. Als hij al een naam zou hebben, dan zou dat Sire zijn, want zo noemt iedereen hem. 'Goedemorgen Sire'. 'Heeft u lekker geslapen, Sire?' 'Wenst u nog iets te eten, Sire?' Niemand zegt Majesteit of Uwe koninklijke Hoogheid. Waarom niet? Geen idee. Ze zeggen Sire. Mijn keizer weet zelf niet beter dan dat hij Sire heet. En zijn karakter? Ach, soms denk ik dat hij geen karakter heeft. Keizers reizen op alle stromen en winden mee. Ze hebben helemaal geen karakter nodig. Onderdanen hebben ze nodig. Onderdanige onderdanen. En soldaten. Zoals zovele machthebbers. Heel veel soldaten. Maar dit terzijde. Terug naar mijn keizer.

Er was er eens een keizer. Hij slaapt. In zijn keizerlijke paleis. In zijn keizerlijke kamer. In zijn keizerlijke hemelbed. 'Ik wil slapen', zei de keizer. 'Ik wil niet gestoord worden'. Dat zei hij ook nog. Iedereen in het paleis trok onmiddellijk de schoenen uit en deed zijn mond op slot. Want als de keizer niet gestoord wil worden in zijn slaap, dan kun je een speld horen vallen. Dan piept of kraakt er geen deur, zelfs geen kuchje is te horen. Iedereen is nog bang van toen, toen die soldaat zijn zwaard ging slijpen tijdens de keizerlijke slaap. Dat was goed gelukt, dat slijpen, gezien het gemak waarmee het zwaard door de nek van de soldaat kliefde. Sindsdien deelt dat zwaard het keizerlijke bed. Klaar om toe te slaan. Denk aan die bode, die in opdracht van de keizerin-moeder een bericht moest overbrengen. 'Je maakt hem maar wakker' riep ze hem nog na. Tijdens het eerste woord rolde zijn hoofd al over de slaapkamerplavuizen. Nee, men weet wanneer te zwijgen en de stilte te koesteren. 'Wie verstilt, behoudt zijn hoofd', het zijn gevleugelde woorden in het keizerlijke paleis. De keizer slaapt. En het is stil in het paleis. Heel stil. Speldstil. Het probleem is, dat de keizer niet gezegd heeft, wie hem mag wekken. 'Ik wil slapen', zei de keizer. En hij ging slapen. En nu durft niemand hem wakker te maken. 'Mijn hoofd is mij lief', fluistert de raadsheer als de linnenjuffrouw hem vraagt de keizer te wekken. En zo blijft het nog lang stil in het paleis, en wacht iedereen op iedereen, en wat er komen gaat.

(Er klinkt een bel. Iedereen schrikt, rent heen en weer. Het strijkorkest begint te spelen. De Linnenjuffrouw vouwt het linnen. Dan staan ze weer stil en luisteren met ingehouden adem of de keizer wakker is. Ze horen niets, halen opgelucht adem, leggen de vinger weer op de mond, manen elkaar (en het publiek) tot stilte. Weer klinkt er een bel, hard en indringend. Hetzelfde gebeurt: zenuwachtig heen en weer lopen. Het strijkorkest speelt. Weer klinkt de bel, nog harder, nog indringender. Iedereen gaat nog harder lopen en het orkest speelt nog sneller. De deur gaat open. Een meisje komt binnen (hedendaags, maar armoedig gekleed, blootvoets) met een bel in haar ene en een boekje in haar andere hand. Ze kijken haar verbaasd aan, staan stil. Het strijkorkest stopt met spelen.)

MEISJE: Waar is de keizer?

(De hovelingen gebaren en schudden met de hoofden. Leggen de vingers op hun mond: sssstttt)

Ik wil de keizer spreken. Hij moet mij helpen. Hij is toch de keizer van iedereen? Van ons allemaal?

(De raadsheer loopt naar haar toe, wil het boek pakken. Het meisje houdt het boek goed vast. Er vallen een paar pagina's uit het boek op de grond.)

Het is van mij.

RAADSHEER: Nou ja zeg, wat een brutaaltje.

(Het meisje wijst naar de deur.)

MEISJE: Slaapt de keizer daar?

(Ondanks alle protesten loopt het meisje met de bel in haar hand de slaapkamer in. Wij horen haar hard bellen. Iedereen houdt angstig de handen voor de oren. Gebulder vanuit de keizerlijke slaapzaal. Het meisje komt uit de slaapkamer rennen, verschuilt zich achter de linnenjuffrouw. De keizer komt tevoorschijn in nachthemd, met slaapmuts, de bel in zijn ene en het zwaard in zijn andere hand.)

KEIZER: Waar is ze?

(Niemand durft te antwoorden.)

Aha, daar is ze. Zwaard, ik heb je geslepen met mijn slaap, aan het werk nu.

(De keizer loopt vastberaden richting linnenjuffrouw en het meisje.)

RAADSHEER: Nee!

KEIZER: Nee?

IEDEREEN: Nee?

RAADSHEER: Nee Sire, de tijden zijn veranderd. U mag geen hoofden meer van rompen scheiden.

KEIZER: Niet?

IEDEREEN: Niet?

RAADSHEER: Nee.

KEIZER: Waarom niet? Dat is juist zo leuk.

LINNENJUFFROUW: U heeft lang geslapen, Sire.

RAADSHEER: Tijden veranderen, ook als men slaapt.

LINNENJUFFROUW: Juist als men slaapt.

KEIZER: Hoe lang heb ik geslapen?

RAADSHEER: *(terzijde publiek)* Hoe moet ik dat nou weten? Ik weet nooit wanneer hij slaapt of wakker is.

(Ze kijken elkaar aan. Niemand weet het antwoord. Wijzen naar de klok die stil staat.)

SCHRIJVER: Zij kunnen de keizer niet vertellen hoe lang hij geslapen heeft. Ze weten het niet. Hoe zouden zij het kunnen weten, als de tijd stil staat?

(De schrijver klapt in zijn handen, de klok begint te lopen.)

KONING: Raadsheer?

RAADSHEER: Ja Sire?

KEIZER: Raadsheer? Heb ik lang geslapen?

LINNENJUFFROUW: Oh nee Sire, u bent vaak wakker geweest, soms kort, soms iets langer.

RAADSHEER: Wij weten nooit of u wakker bent, of slaapt, Sire.

KEIZER: Maar nu ben ik wakker. Klaarwakker. Dankzij dat onnozele wicht daar. Kom hier jij. Zwaard, doe je werk.

(De keizer stormt op het meisje af, die gillend wegrent. Iedereen loopt door elkaar. Het strijkorkest speelt zenuwachtig en te snel.)

SCHRIJVER: STOP!

(De schrijver klapt in zijn handen. De spelers in freeze. De klok staat weer stil.)

Excuus, dames en heren, maar ik moet ingrijpen. Zo'n keizer doet maar, denkt dat hij alles mag. Typisch zo'n regententrekje. Dat heeft de tijd niet kunnen veranderen. Maar dat terzijde. De vraag is: hoe gaan we verder? Ik zou het u kunnen vragen. Dat zou kunnen, maar ik doe het niet. Want dan verzanden wij in de huidige tijd: iedereen heeft een mening, iedereen geeft een mening,

goedschiks of kwaadschiks. Voor wij het weten slaat niet de keizer ons, maar slaan wij elkaar de hersens in. Ik stel voor dat ik beslis, en dat wij dan doen alsof wij dat besluit hier gezamenlijk hebben genomen.

(De schrijver klapt in zijn handen. Spelers uit freeze. De klokt loopt weer. De keizer ziet de papieren op de grond liggen, pakt ze op en bestudeert ze.)

KEIZER: Wat is dit? Oh, maar dat is leuk, mijn favoriete...hoera... Punt-tot-punt-tekeningen. Potloden. Ik wil een potlood. Mijn Landen voor een potlood.

(Iedereen zoekt snel een potlood en staan voor de keizer met een potlood in de hand.)

(terzijde-publiek) Dat is nou het beroerde van keizer zijn. Wie ik ook kies, het is nooit goed. Ziet u de Linnenjuffrouw daar rechts? Mooi hè? Ze is zo mooi. En lief. Ze is zo lief. En slim. Ze is zo slim. Veel slimmer dan mijn raadsheer. Die is zo dom als een... eh... als een...? Maar weet u, ik weet niet hoe zij over mij denkt. Wat denkt u? Zal ik haar vragen? Ja? Doen?

(De keizer vraagt het potlood van de linnejuffrouw, die trots is en blij, maar ook verlegen. De anderen reageren teleurgesteld, boos en kwaadaardig. De keizer tekent. Zijn tekening verschijnt op het scherm op het podium.)

Wat is dit? Dit ken ik toch?

LINNENJUFFROUW: Het Internationaal Centrum, Sire.

KEIZER: Natuurlijk. Die hoge toren. Vol mooie winkels. *(Kijkt naar de linnenjuffrouw.)*
Zullen wij gaan winkelen?

LINNENJUFFROUW: Nee, Sire, nee. Dat kan niet.

RAADSHEER: De Toren is niet meer. Afgebroken.

KEIZER: Afgebroken? Maar het was nieuw!

RAADSHEER: Nieuw voor toen. Oud voor nu.

LINNENJUFFROUW: Tijden veranderen, Sire. De mensen willen

KEIZER: Zijn mijn onderdanen niet tevreden?

RAADSHEER: Tevreden is een beladen woord, vandaag de dag, Sire.

KEIZER: Raadsheer, eerlijk, hoe doen mijn landen het?

RAADSHEER: Uw landen scoren redelijk.

LINNENJUFFROUW: *(fluistert tot de raadsheer)* Jij moet de waarheid vertellen. De werkelijkheid.

RAADSHEER: *(fluistert)* Ben jij gek? Denk aan mijn hoofd. Hij is net wakker.

(De keizer en het meisje tekenen verder. Op het scherm verschijnt een Minderbroeders Klooster.)

KEIZER: Dat is het Minderbroeders Klooster. Zadel mijn paard. Ik wil de Minderbroeders met mijn bezoek vereren.

RAADSHEER: Dat is lastig, Sire.

KEIZER: Waarom dat nou weer?

RAADSHEER: Het Minderbroeders Klooster is niet meer.

KEIZER: Raadsheer, breek jij alles af, wat is opgebouwd?

MEISJE: Mijn moeder zegt altijd: "Wij hoeven niet te minderen, wij hebben niets".

(De schrijver klapt in zijn handen. De spelers in freeze.)

SCHRIJVER: Ach ja, het meisje, ik was haar bijna vergeten. Ze heeft zich ook zo goed verstoppt. Waarom heb ik haar ten tonele gevoerd? Wat was de reden? Heeft u dat ook? Dat je niet op de woorden kunt komen, terwijl de letters op je lippen liggen? Dat je een naam zoekt, terwijl het gezicht dat bij die naam hoort zich bijna door jouw netvlies heen boort? Dement light, noemen ze dat. Schijnt volksziekte nummer 1 te worden in de nabije tijd. Dat wordt gezellig, dames en heren, nu wij steeds ouder worden. Verandert onze samenleving dan ook? Ik bedoel een dement-vriendelijke samenleving? Stelt u zich voor dat een oude mevrouw aan u vraagt: 'kunt u mij misschien helpen? Ik ben op zoek naar vorige week donderdag'. Dat kan toch? Jawel, dat kan iemand best vragen. Wat moet u dan antwoorden: 'Mevrouw, vorige week donderdag is niet meer'.

Dat klinkt goed, hè. Kort, duidelijk, en toch vriendelijk. Maar als die mevrouw dan zegt: 'Vorige week donderdag komt mijn man weer terug'. Het zou zo maar kunnen. Ja toch? Waarom niet? Dat wij haar niet kunnen volgen, ligt misschien meer aan ons, dan aan... Maar dit terzijde. Terug naar het meisje. Hoe heet zij ook weer? Ik ben haar naam kwijt. Al die namen. Hoe zullen we haar noemen? Kunnen wij dat met elkaar regelen, of vechten we elkaar dan de tent uit? Goed. Zeg het maar. Wat is haar naam?

(De schrijver kiest een naam uit de namen die door het publiek geroepen worden.)

Het meisje heet... Waarom heb ik haar...? Oh ja, zij zocht hulp bij de keizer. Weet u nog?

(De schrijver klapt in zijn handen. De klok loopt weer. Spelers uit de freeze.)

KEIZER: Wie ben jij?

MEISJE: Ik ben...

KEIZER: Waarom heb jij mij wakker gemaakt?

MEISJE: *(zacht)* Is het slecht als je mist, wat er niet meer is?

KEIZER: Wat zeg je?

MEISJE: *(hard)* Is het slecht, als je mist wat er niet meer is?

KEIZER: Waarom vraag je dat aan mij?

MEISJE: Omdat er in het boekje allemaal tekeningen staan van iets dat er niet meer is. Ik dacht misschien mist de keizer ook wel iets.

(Alle hovelingen kijken angstig naar de keizer. De keizer denkt na. Kijkt naar het meisje en lang naar de linnenjuffrouw, die zich ongemakkelijk voelt en bloost. De hovelingen zien het en fluisteren met elkaar.)

KEIZER: Waar is de keizerin-moeder? Ik wil de keizerin-moeder spreken. *(tegen het meisje.)* Meekomen jij! *(tegen de Linnenjuffrouw)* En jij ook!

(De keizer, het meisje en de linnenjuffrouw gaan naar het Atrium. De raadsheer aarzelt, snelt dan achter hen aan.)

SCHRIJVER: Oeps, dat zag ik niet aankomen. Weet u, dames en heren, soms gaat het personage met je op de loop en raakt het verhaal op drift. Dit is wel heel onverwacht. De keizerin-moeder. Hoe verzint hij het. In mijn pen was zij

nauwelijks aanwezig. Kijk, dames en heren, de wijzers van de klok bewegen, de tijd loopt door. Laten wij de keizer volgen en kijken waar het ons brengt.

Scène 2

Het Atrium

(Het Atrium is feestelijk versierd. Er staat een klok die de juiste tijd aangeeft. Het Jongerenkwartet speelt een klassieke bewerking van het nummer 'The times they are a'changin' van Bob Dylan. De keizerin-moeder rijdt met haar scootmobiel de paleiszaal binnen, gevolgd door haar hofdames. Een oudere hofdame loopt door het publiek met een selfiestick met een gsm, neemt selfies. De keizer komt binnen samen met het meisje, die veel te grote sloffen draagt, de linnenjuffrouw en de raadsheer. De keizer draagt nog steeds zijn nachthemd en heeft sloffen aangetrokken. De keizer onderbreekt de muziek.)

KEIZER: Moeder, ik moet je spreken.

KEIZERIN-MOEDER: Je stoort. Wij vieren feest. Waarom denk jij dat jij mag storen?

KEIZER: Omdat ik de keizer ben. Ik mag alles.

KEIZERIN-MOEDER: Deed jij maar eens iets. Dat zou pas revolutionair zijn. *(Bekijkt lang en kritisch zijn outfit.)* Heb jij geen kleren meer? *(Kijkt naar de te grote sloffen die het meisje draagt.)* Hoelang ben jij wakker?

KEIZER: Moeder, ik heb raad nodig.

KEIZERIN-MOEDER: Daar heb jij raadsheren voor.

(De keizerin-moeder klapt in haar handen.)

Muziek!

(Het Jongerenkwartet begint te spelen.)

KEIZER: *(boos)* Stilte. Ik wil niets horen. Raadsheer, haal mijn zwaard. De eerste die nog spreekt of musicceert, is straks zijn hoofd kwijt.

(Het Jongerenkwartet stopt. De raadsheer rent naar de paleiszaal.)

Moeder, wat mis ik?

KEIZERIN-MOEDER: Ik zou zeggen: jouw hoofd. Meestal praat jij als een keizer zonder kop.

KEIZER: Moeder, serieus nu, wat mis ik?

KEIZERIN-MOEDER: Hoe moet ik weten wat jij mist, als jij het zelf niet weet?

KEIZER: Als jij het niet weet, hoe moet ik het dan weten?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 bestellen@toneelfonds.be

 03 3664400

**TONEEL
FONDS** **ANSSENS**
Voor de juiste keuze